

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๖๐/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๕๐/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ระหว่าง { นายวุฒิพงษ์ ศิริสถิตย์ ผู้ร้อง
คณะกรรมาธิการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๑๔

นายวุฒิพงษ์ ศิริสถิตย์ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๑๔ ขอให้จริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูอันเป็นการได้มาซึ่งอำนาจจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชน ที่เป็นส่วนหนึ่งของอำนาจในการปกครองประเทศ ในระบอบประชาธิปไตย การได้มาดังกล่าวจะต้องได้มาด้วยวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจเด็ดขาดในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ซึ่งหมายถึงมีอำนาจในการสรรหาบุคคลมาปกครองประเทศ ให้ถูกต้องตามวิถีทางประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครหมายเลข ๓ ในคราวเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

- ๒ -

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ นายชาญยุทธ ศรีสุข ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภูขอให้เพิกถอนชื่อผู้ร้องออกจากการเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู เนื่องจากศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ร้องมีกำหนด ๕ ปี ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภูได้ตรวจสอบหลักฐานพบว่าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา จึงไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงว่าขาดคุณสมบัติเพราะคดียังไม่ถึงที่สุด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภูจึงมิได้รับส่งคำร้องให้ผู้ถูกร้องตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการรับคำร้องและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อมาวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้แจ้งมติให้ถอนชื่อผู้ร้องออกจากการเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งถือว่ามติดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ที่จะเป็นคำสั่งตามกฎหมาย แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภูให้ถอนชื่อผู้ร้องออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งทุกหน่วยนำหนังสือดังกล่าวไปติดทับรูปของผู้ร้องตามหน่วยเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าผู้สมัครหมายเลข ๓ ได้ ๑๑๐,๐๔๗ คะแนน แต่เจ้าหน้าที่ผู้นับคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งแจ้งว่าเป็นบัตรเสีย ผู้สมัครหมายเลข ๒ ได้ ๖๐,๘๘๗ คะแนน และผู้สมัครหมายเลข ๑ ได้ ๒๗,๕๑๔ คะแนน ต่อมาวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกร้อง ที่ ๘๑๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองบัวลำภู และผู้ร้องทราบคำวินิจฉัยสั่งการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยกรณีที่ผู้ร้องเป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๔ (๔) และเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่าคดีที่ผู้ร้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาแต่ผู้ถูกร้องได้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๘ ที่บัญญัติว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป ดังนั้น ตามคำสั่งของผู้ถูกร้อง

เป็นการอ้างคำพิพากษาที่ยังไม่ถึงที่สุดจึงเป็นคำสั่งที่ไม่อาจบังคับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๕ วรรคหนึ่ง และตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ตัดสิทธิของบุคคลจึงต้องตีความในทางรักษาสิทธิของผู้ถูกตัดสิทธิ ทั้งต้องคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง และวรรคสาม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๘๕ อันเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในเรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ การกระทำของผู้ร้องที่นำคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๘ มาใช้บังคับจึงไม่ถูกต้องตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ยังบัญญัติให้ การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม คำสั่งของผู้ร้องทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง และเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า อีกด้วย ดังนั้น การที่ผู้ร้องสั่งให้ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติจึงเป็นการใช้อำนาจที่ผิดกฎหมายมีเจตนาให้ตนเองและผู้สมัครรายอื่นได้รับอำนาจการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองไว้ ผู้ร้องในฐานะประชาชนย่อมถือเป็นองค์กรภาคพลเมืององค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ ส่วนผู้ร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่โดยนำคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ยังไม่ถึงที่สุดเพราะอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกามาวินิจฉัยเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ร้อง จึงเป็นการจงใจกระทำผิดหน้าที่และกฎหมาย และขัดแย้งกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญและได้รับผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ทำให้ไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

ผู้ร้องจึงขอใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ และความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๔ โดยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกร้องที่มีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ร้อง โดยให้ผู้ร้องมีสิทธิเป็นผู้สมัครเช่นเดิมและนับคะแนนใหม่ให้ผู้ร้องซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งและยกเลิกประกาศผลการเลือกตั้งของผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๑๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ให้ประธานรัฐสภานายกรัฐมนตรี หรือองค์กรนั้น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องจะนำคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๘ มาใช้บังคับกับผู้ร้องได้นั้น ต้องเป็นกรณีที่คำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว การมีคำวินิจฉัยสั่งการให้ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติจึงเป็นการใช้อำนาจที่ผิดกฎหมายมีเจตนาเพื่อให้ตนเองและผู้สมัครรับเลือกตั้งรายอื่นได้รับอำนาจการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ นั้น เห็นว่า การกระทำใดเป็นการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญ ต้องเป็น

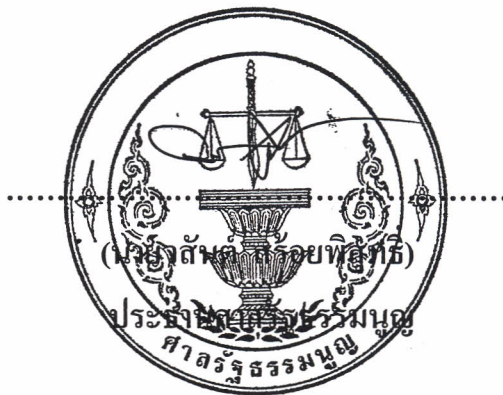
- ๕ -

กรณีที่มีข้อเท็จจริงอันมีเหตุควรเชื่อได้ว่าเป็นการกระทำตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามไว้ โดยปรากฏขั้นตอนการกระทำที่เป็นรูปธรรม มิใช่เป็นเพียงการกล่าวอ้างตามความคิดเห็นของตนหรือการคาดการณซึ่งยังห่างไกลต่อการกระทำที่จะเกิดขึ้นตามที่กล่าวอ้าง การที่ผู้ถูกร้องมีคำวินิจฉัยสั่งการไปตามที่ปรากฏในคำร้องนั้นก็เป็นการสั่งที่ทับบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ กรณีมิได้มีข้อเท็จจริงใดปรากฏให้เห็นว่ามีมูลเหตุที่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แต่อย่างไร

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญจงใจกระทำผิดต่อหน้าที่และกฎหมาย ส่วนผู้ร้องเป็นบุคคลที่อยู่ในองค์กรภาคพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ ได้รับผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ทำให้ไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในหมวด ๑๑ ส่วนที่ ๑ แต่ผู้ร้องมิได้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญดังที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ จึงไม่มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะกรณีที่มีความขัดแย้งเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่มีใช้ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปได้

คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๑๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๖๐/๒๕๕๕)

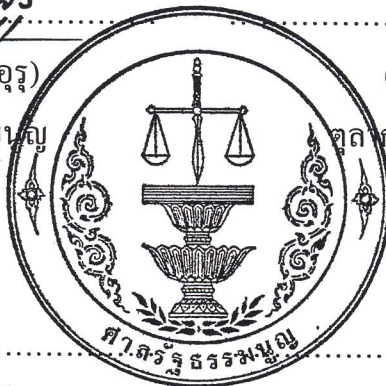
(นายเจริญ ภัทศิรนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ